

Styl urzędowy

EWA MALINOWSKA*

CITATION: Malinowska E., 2025, Styl urzędowy, „Stylistyka” XXXV: 113–123, <https://doi.org/10.25167/Stylistyka35.2025.5>

Różne są zdania badaczy na temat statusu języka w urzędowo-prawnej sferze komunikacyjnej oraz propozycje wewnętrznej dyferencjacji tej odmiany polszczyzny. Długą tradycję w lingwistyce polskiej ma nominacja *styl urzędowy* (Kurkowska, Skorupka 1959; Buttler 1982; Markowski 1992; Wilkoń 1987; Wojtak 1993; Malinowska 1995, 2009). Stanisław Gajda zaproponował nazwę *odmiana administracyjna (styl administracyjny)*, podobnie Ewa Malinowska we wcześniejszych opracowaniach, przypisując określeniu *urzędowy* konotacje wartościujące. Warto jednak zauważyć, że w wypowiedziach naukowych nominacja *styl urzędowy, odmiana urzędowa* zdołała pozbyć się negatywnych konotacji. Ponadto *język administracyjny, odmiana administracyjna* wydaje się zakresowo pojęciem węższym – obejmuje tylko „wypowiedzi występujące w procesie zarządzania instytucjami państwowymi” (Zieliński 2004: 15). Dziś większość lingwistów opowiada się za tradycją nominacyjną – *odmiana urzędowa, styl urzędowy, język urzędowy*.

* <https://orcid.org/0000-0002-0783-0029>, Uniwersytet Opolski, Opole, Polska, ewamal5206@gmail.com

1. Podjęzyki sfery administracyjno-prawnej

Stanisław Gajda (2004: 27) zauważa, że „to, co nazywa się językiem administracyjno-prawnym, jest właściwie rodziną języków sfery administracyjno-prawnej”. Sfera ta wykazuje znaczne zróżnicowanie i można w niej wskazać szereg podjęzyków. Złożoność urzędowych działań oraz zróżnicowanie komunikacji w sferze administracyjno-prawnej pociągają za sobą skomplikowanie języka, sprawiając, że język w urzędzie jest niejednorodny. Można wyróżnić trzy jego warianty: 1) język prawny (pododmiana urzędowo-prawna) jako centralny, ponieważ prawo jest najszerszą ramą działań urzędowych – na podstawie przepisów prawnych urzędnicy, działając w imieniu danego urzędu, regulują zachowania społeczne; 2) język kancelaryjny (pododmiana kancelaryjno-dokumentacyjna) obejmujący korespondencję oraz wypowiedzi dokumentacyjne stwierdzające/potwierdzające dany stan rzeczy; 3) język retoryczny (pododmiana urzędowo-retoryczna) związany z ceremonialną i perswazyjną działalnością urzędów.

Najwięcej uwagi badacze skupili dotychczas na języku prawnym, który stanowi wyspecjalizowaną odmianę polskiego języka etnicznego. Jego specjalistyczność przejawia się przede wszystkim wybiórczością środków z ogólnego systemu polszczyzny i ich przystosowaniem do warunków komunikacyjnych sfery urzędowo-prawnej. To przystosowanie widać nie tylko w specyficznej łączliwości i częstości użycia, ale także w semantyce oraz w pragmatycznej wartości środków ze wszystkich poziomów języka (Gajda 2004: 27). Wzrost zainteresowania językiem prawnym wśród lingwistów obserwuje się na przełomie wieków (Lizisowa 1998, 2005; Pieńkos 1999; Szczepankowska 1999, 2004a, 2007, 2008; Malinowska 2012). Badania skupiono przede wszystkim na charakterystyce gatunków prawnych. Na temat konstytucji jako gatunku tekstu prawnego wypowiadają się m.in. Maria Teresa Lizisowa (2002, 2007) oraz Ewa Malinowska (2007, 2008, 2012). O decyzji administracyjnej pisze Malinowska (2001, 2010), regulaminie – Malinowska (2000, 2001), skardze – Katarzyna Wyrwas (2002), akcie notarialnym – Anna Dunin-Dudkowska (2010), testamencie – Bożena Żmigrodzka (1997), rozprawie sądowej – Małgorzata Rzeszutko (2003).

2. Stylowe wyróżniki polszczyzny urzędowej

Badacze polszczyzny urzędowej są zgodni, że jej podstawowymi wyróżnikami są: dyrektywność, bezosobowość, precyzyjność i standardowość. Zdaniem

Marii Wojtak (1993) cechy te „ściśle się ze sobą wiążą, można wręcz powiedzieć, że się wzajemnie warunkują, a także przenikają, co utrudnia ustalenie ich hierarchii”. Jednak trzeba zauważyć, że cechy te są stopniowalne, nie występują z jednakowym natężeniem we wszystkich wariantach stylu urzędowego. Bezosobowość jest charakterystyczna dla generalnych aktów prawnych (ustawy, rozporządzenia) oraz krótkich komunikatów urzędowych o charakterze dyrektywnym (*uprasza się o zachowanie czystości, nie otwierać okien podczas jazdy pociągami* itd.). W świecie urzędowym wprawdzie dominuje bezosobowy punkt widzenia – ujmując się w nim człowieka w perspektywie oficjalnej jako jednostkę określonego zbioru (obywatela, petenta, klienta) – jednak w komunikacji zindywidualizowanej (decyzje administracyjne, podania, wnioski, skargi, zażalenia, wezwania itd.) nie tylko odchodzi się od bezosobowości, ale pojawiają się coraz częściej akty oficjalnej grzeczności (w *odpowiedzi na Pana pismo w sprawie..., uprzejmie informuję..., uprzejmie zawiadamiam...*). Obserwacje gatunków pododmiany urzędowo-kancelaryjnej prowadzą do wniosku, że dziś obywatela traktuje się podmiotowo, ale asymetria ról komunikacyjnych (dominacja instytucjonalnego uczestnika) ma wpływ na stylistykę tekstów, zwłaszcza pisanych przez petentów (*zwracam się z uprzejmą prośbą, z góry dziękuję za przychylne rozpatrzenie mojej prośby*).

Silna standaryzacja, szablonowość tekstów urzędowych, odmiany zarówno prawnej, jak i kancelaryjnej, wynika z warunków przekazu informacji, związana jest z powtarzalnością sytuacji-zdarzeń, w jakie uwikłani są obywatele i instytucje w tej sferze komunikacyjnej. Sprzyjają standaryzacji zasady techniki prawodawczej, liczne instrukcje kancelaryjne, poradniki dla pracowników biur i dla obywateli, załączniki do zarządzeń zawierające wzory dokumentów, a także programy komputerowe. Opis językowych i tekstowych wykładników szablonowości przynosi szkic Malinowskiej (2010). Szablonowość uwidacznia się już w specyficznym kształtowaniu tytułów tekstów, zwłaszcza reprezentujących pododmianę prawną stylu urzędowego (każdy akt prawny musi być opatrzony tytułem o ściśle określonym składzie leksykalnym i układzie graficznym składników). Cecha ta widoczna jest także w segmentach początkowych i końcowych wypowiedzi prawnych. Jej językowym wykładnikiem są stałe formuły, przy czym poszczególne gatunki tekstów charakteryzują się sobie właściwym, jednak dość ograniczonym, repertuarem. Również teksty pododmiany kancelaryjnej charakteryzują się szablonową strukturą i formułczością wysłowienia. Standaryzacja sprawia, że listy urzędowe pisane są na tzw. blan-

kietach korespondencyjnych – rozmieszczone są na nich stałe formuły typu: *Wasze pismo z dnia..., nasz znak..., sprawa, nawiązując do pisma...* itd. (szerzej Malinowska 2006). Trzeba podkreślić, że standaryzacja wypowiedzi urzędowych związana jest z wstępnym warunkiem ich fortunności; warunkiem koniecznym jest napisanie ich lub wygłoszenie przez odpowiednio określoną osobę lub organ państwa (instytucję) w określony proceduralnie sposób (sposób ten oznacza używanie formuł o tym samym składzie leksykalnym w określonych miejscach dokumentów, najczęściej incipitowych i finalnych). Kolejną cechą stylu urzędowego jest dążenie do precyzji. Precyzji wypowiedzi urzędowych, zwłaszcza reprezentujących pododdział prawa, sprzyjają stereotypowe formuły językowe (np.: *zarządza się, co następuje, w drodze decyzji administracyjnej, w sprawie, w związku z powyższym orzeczono jak w sentencji*), definicje legalne, dążenie do jednoznaczności i jasności.

3. Kierunki badań nad tekstami prawnymi i urzędowymi

O polskiej tradycji stylistyki tekstów prawnych pisze Maria Teresa Lizisowa (2004). Właściwości stylu urzędowego w odniesieniu do zabytków piśmiennictwa polskiego są przedmiotem zainteresowania: Marii Teresy Lizisowej (1998, 2000, 2004, 2007), Mirosławy Siuciak (2005, 2011), Ireny Szczepankowskiej (2004a, 2004b, 2006, 2007, 2008), Marii Wojtak (1988) oraz Anny Wojciechowskiej (2013).

Współczesne teksty urzędowe analizują m.in.: Hanna Jadacka (1995, 1996, 2002, 2004), Maria Teresa Lizisowa (2005, 2006, 2008), Ewa Malinowska (1999, 2000, 2001, 2005b, 2010, 2011a), Irena Szczepankowska (2004b, 2008), Maria Wojtak (1999, 2001, 2004a). Na temat listu urzędowego i jego odmian kilkakrotnie wypowiada się Malinowska (2005a, 2005b), o życiorysie, *curriculum vitae*, liście motywacyjnym oraz podaniu piszą Barbara Boniecka i Jolanta Panasiuk (2004), Malinowska (2001) i Romualda Piętkowa (2000), a o ofercie pracy – Malinowska (2004).

Lingwiści polscy skupili uwagę na gatunkach pisanych, one bowiem dominują w omawianej tu sferze komunikacyjnej. Nowatorskim opracowaniem komunikowania ustnego w urzędzie jest książka Mariusza Rutkowskiego (2015) *Rozmowa urzędowa. Analiza konwersacyjno-dyskursywna*, która zawiera cenne poznawczo ustalenia genologiczne, porządkuje też i wzbogaca wiedzę o dyskursie instytucjonalnym.

Intencją nadawców gatunków funkcjonujących w urzędowo-prawnej sferze życia człowieka jest przede wszystkim kreowanie modelowych sytuacji prawnych oraz regulowanie zachowań członków danej społeczności. Regulacyjna funkcja tekstów urzędowych znajduje wyraz w aspekcie poznawczym oraz stylistycznym wzorca gatunkowego. Regulując zachowania społeczne, urząd wyznacza obywatelowi obowiązki i uprawnienia – pewnych czynności zakazuje, inne dozwala, jeszcze inne nakazuje. Wypowiedzi urzędowe dotyczą więc przede wszystkim obowiązków, uprawnień, roszczeń, kompetencji jednych osób wobec drugih, a także jednych instytucji wobec innych. Mają charakter powinnościowy, dyrektywny.

Na opis lingwistyczny czekają gatunki należące do pododmiany retorycznej stylu urzędowego, zwłaszcza negocjacje i mediacje, którym najwięcej uwagi poświęcili dotychczas psycholodzy i prawnicy (m.in. Jabłońska-Bonca 2002; Nęcki 1996; Stadniczenko 2006). O stylu prowadzenia negocjacji pisała Malinowska (2009, 2012). Stylistyce preambuł konstytucyjnych (tekstów o charakterze perswazyjnym) poświęcono dwa artykuły (Malinowska 2002, 2011b), w których podkreśla się silny kontrast między kunsztownym stylem trzech preambuł (do Konstytucji 3 Maja, Konstytucji marcowej i Konstytucji RP) a przesyconym pierwiastkami ideologicznymi wstępem do Konstytucji PRL.

Dość długo zagadnieniem dominującym była kultura języka urzędowego. Zarówno prawnicy (Zieliński), jak i lingwiści (Jadacka, Wojtak, Malinowska) postulują zwiększenie troski o precyzję, adekwatność i komunikatywność wypowiedzi urzędowych, apelują o edukację prawną społeczeństwa (zob. wypowiedzi podczas I Kongresu Języka Urzędowego oraz podczas II Forum Kultury Słowa zarejestrowane w tomie *Edukacja językowa Polaków* 1998).

4. Perspektywy badawcze

Do podstawowych zagadnień wymagających podjęcia należy język polskich wersji tekstów urzędowych Unii Europejskiej (o meandrach pracy unijnego tłumacza zob. wypowiedź Agaty Kłopotowskiej [*I Kongres...* 2013]). Na temat dopasowania tekstowego przekładu prawa unijnego i europeizacji polskiego języka prawnego pisze Łucja Biel (2014), która kieruje grantem „Eurolekt – unijna odmiana języka polskiego i jej wpływ na polszczyznę urzędową” – czekamy na publikację wyników badań.

Więcej uwagi wymaga opis zmian w modelu komunikacji instytucjonalnej, związany zwłaszcza z przyrostem ilości dokumentów elektronicznych. Obserwacje Malinowskiej (2005b, 2016) oraz Marcina Poprawy (2012) dotyczące przeobrażeń w komunikacji urzędowej w związku z wdrażaniem usług elektronicznych w administracji są jeszcze niewystarczające, ale zachęcają do dalszych prac, tym bardziej że korespondencja między obywatelem a urzędem przez Internet staje się standardem (e-urząd).

Na temat poszerzenia sfery działań urzędowych o działalność menadżerską istotne spostrzeżenia przynosi artykuł Tomasza Piekota i Marcina Poprawy (2010). Badacze postulują włączenie do analizy komunikacji urzędowej dodatkowych kontekstów uwzględniających kulturę polityczną, relację władzy, ideologie, a także system medialny i cechy demokracji rynkowej. Dla współczesnej stylistyki oznaczać to może konieczność włączenia do instrumentarium badawczego kategorii i narzędzi stosowanych w naukach społecznych czy nawet *public relations*.

Literatura

- Biel Ł., 2014, *Lost in the Eurofag: The Textual Fit of Translated Law*, Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Boniecka B., Panasiuk J., 2004, By wyjść poza standard (życiorys, podanie, list motywacyjny). – *Gatunki mowy i ich ewolucja*, t. 2: *Tekst a gatunek*, red. D. Ostaszewska, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Buttler D., 1982, Miejsce języka potocznego wśród odmian współczesnej polszczyzny. – *Język literacki i jego warianty*, red. S. Urbańczyk, Wrocław: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 17–28.
- Dunin-Dudkowska A., 2010, *Akt notarialny jako gatunek wypowiedzi*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Edukacja językowa Polaków. II Forum Kultury Słowa*, 1998, red. W. Miodunka, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Gajda S. (red.), 1995, *Przewodnik po stylistyce polskiej*, Opole: Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.
- Gajda S., 2004, Język administracyjno-prawny w perspektywie językoznawczej i prawoznawczej. – *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 19–32.
- Jabłońska-Bonca J., 2002, *Prawnik a sztuka negocjacji i retoryki*, Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis.

- Jadacka H., 1995, Co wpływa na zrozumiałość tekstu, „*Biuletyn Rady Legislacyjnej URM*”, nr 6.
- Jadacka H., 1996, Język naszych ustaw. Styl tekstów prawnych na tle innych odmian polszczyzny, „*Przegląd Legislacyjny*”, nr 3.
- Jadacka H., 2002, *Poradnik językowy dla prawników*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Semper.
- Jadacka H., 2004, Wymierne i niewymierne koszty niejasności tekstów prawnych. – *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 151–157.
- Kurkowska H., Skorupka S., 1959, *Stylistyka polska. Zarys*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Lizisowa M.T., 1998, Norma prawna jako wypowiedź ograniczona w tekście prawnym (na przykładzie materiału językowego staropolskiego). – *Tekst. Analizy i interpretacje*, red. J. Bartmiński, B. Boniecka, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Lizisowa M.T., 2000, *Język Kodeksu Olszewskiego (1550). Z recepcji staropolskiego języka prawno-sądowego w Wielkim Księstwie Litewskim w szesnastym wieku*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Lizisowa M.T., 2002, Model komunikacji językowej w konstytucjach Rzeczypospolitej (relacja nadawca – odbiorca), „*Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*”, t. LVIII.
- Lizisowa M.T., 2004, Polska tradycja stylistyczna tekstów prawnych. – *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 113–130.
- Lizisowa M.T., 2005, Język prawny w obiegu społecznym. – *Polska polityka komunikacyjnojęzykowa wobec wyzwań XXI wieku*, red. S. Gajda, A. Markowski, J. Porayski-Pomsta, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Lizisowa M.T., 2006, Funkcjonalna sprawność polszczyzny w pismach urzędowych. – *Język w urzędach i sądach*, red. M.T. Lizisowa, Kraków: Wydawnictwo Collegium Columbinum.
- Lizisowa M.T., 2007, *Tekst – kontekst – interpretacja. W poszukiwaniu semiotyczno-dyskursywnych wzorców konkretyzacji języka*, Kraków: Wydawnictwo Collegium Columbinum.
- Lizisowa M.T. (red.), 2008, *Język w urzędach i sądach*, t. II, Kraków: Collegium Columbinum.
- Malinowska E., 1995, Język administracyjny. – *Przewodnik po stylistyce polskiej*, red. S. Gajda, Opole: Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, s. 431–447.
- Malinowska E., 1999, Komunikatywność wypowiedzi urzędowych. – *Mowa rozświetlona myślą*, red. J. Miodek, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

- Malinowska E., 2000, O stałości i zmienności gatunków urzędowych. – *Gatunki mowy i ich ewolucja*, t. 1: *Piękno mowy wielorakie*, red. D. Ostaszewska, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Malinowska E., 2001, *Wypowiedzi administracyjne. Struktura i pragmatyka*, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Malinowska E., 2002, Język urzędowy a obraz świata, „*Studia Slavica*”, t. V, s. 25–32.
- Malinowska E., 2004, Wzorzec tekstowy oferty pracy, „*Studia Slavica*”, t. VIII.
- Malinowska E., 2005a, List urzędowy jako makroakt mowy. – *Współczesne analizy dyskursu*, red. M. Krauz, S. Gajda, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Malinowska E., 2005b, Współczesny dyskurs urzędowy. – *Polska polityka komunikacyjnojęzykowa wobec wyzwań XXI wieku*, red. S. Gajda, A. Markowski, J. Porayski-Pomsta, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Malinowska E., 2006, Style konwersacyjne w listach instytucjonalnych. – *Style konwersacyjne*, red. B. Witosz, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Malinowska E., 2007, Czas w tekście urzędowym, „*Stylistyka*”, t. XVI, s. 331–341.
- Malinowska E., 2008, Polski dyskurs prawnoustrojowy na tle europejskiej kultury prawnej. – *Język polski w europejskiej przestrzeni kulturowo-językowej*, red. S. Gajda, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 247–282.
- Malinowska E., 2009, Polszczyzna urzędowa i jej warianty, „*Stylistyka*”, t. XVIII, s. 55–64.
- Malinowska E., 2010, Szablonowość wypowiedzi urzędowych. – *Słowa-kładki, na których spotykają się ludzie różnych światów*, red. I. Burkacka, D. Zdunkiewicz-Jedynak, R. Pawelec, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Malinowska E., 2011a, Język uzasadnień decyzji administracyjnych. – *W poszukiwaniu dobra wspólnego. Księga Jubileuszowa Profesora Macieja Zielińskiego*, Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, s. 853–865.
- Malinowska E., 2011b, Style preambuł konstytucyjnych. – *Odmiany stylowe polszczyzny dawniej i dziś*, red. U. Sokółska, Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 141–151.
- Malinowska E., 2012, *Konstytucja jako gatunek tekstu prawnego*, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Malinowska E., 2016, Dyskurs urzędowy w Internecie. – *Dyskurs i jego odmiany*, red. B. Witosz, K. Sujkowska-Sobisz, E. Ficek, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Malinowska E., Nocoń J., Żydek-Bednarczuk U. (red.), 2013, *Style współczesnej polszczyzny. Przewodnik po stylistyce polskiej*, Kraków: Universitas.
- Markowski A., 1992, *Polszczyzna końca XX wieku*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

- Nęcki Z., 1996, *Negocjacje w biznesie*, Warszawa: Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu.
- Piekot T., Poprawa M., 2010, Nowy język władzy – sprawozdanie z badań tekstów o Funduszach Europejskich. – *Poznać. Tworzyć. Komunikować. Dyskursy komunikacji medialnej*, red. A. Filipczak-Białkowska, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Pieńkos J., 1999, *Podstawy jurslingwistyki. Język w prawie – prawo w języku*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Piętkowa R., 2000, Gatunki stylu urzędowego – wzorce i realizacja. – *Gatunki mowy i ich ewolucja*, t. 1: *Piękno mowy wielorakie*, red. D. Ostaszewska, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Poprawa M., 2012, Kancelaryjna rutyna czy niezamierzona propaganda? – rozmyślanie się wzorców gatunkowych i stylistycznych we współczesnej komunikacji administracyjnej. – *Język a kultura*, t. 23: *Akty i gatunki mowy w perspektywie kulturowej*, red. A. Burzyńska-Kamieniecka, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Rutkowski M., 2015, *Rozmowa urzędowa. Analiza konwersacyjno-dyskursywna*, Warszawa: Wydawnictwo Oświatowe.
- Rzeszutko M., 2003, *Rozprawa sądowa w świetle lingwistyki tekstu*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Siuciak M., 2005, Od szesnastowiecznych konstytucji sejmowych do współczesnej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – czyli o przeobrażeniach stylu prawnourzędowego. – *Współczesne analizy dyskursu*, red. M. Krauz, S. Gajda, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Siuciak M., 2011, Przejawy dyskursu publicznego w dawnych tekstach prawnych, „*Język Polski*”, z. 1, s. 50–57.
- Stadniczeńko S.L. (red.), 2006, *Prawno-psychologiczne uwarunkowania mediacji i negocjacji*, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Szczepankowska I., 1999, Perspektywa badań lingwistycznych nad językiem prawnym, „*Poradnik Językowy*”, z. 5–6.
- Szczepankowska I., 2004a, *Język prawny I Rzeczypospolitej w „Zbiorze praw sądowych” Andrzeja Zamojskiego*, Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.
- Szczepankowska I., 2004b, Akty obrazu słownej – problem językoznawczej i prawniczej interpretacji wypowiedzi. – *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 87–100.
- Szczepankowska I., 2006, Rola łaciny w kształtowaniu terminologii prawa polskiego w okresie od XVI do XVIII wieku. Problemy transferu pojęć i nazw. – *Język w urzędach i sądach*, red. M.T. Liziśowa, Kraków: Wydawnictwo Collegium Columbinum, s. 75–90.

- Szczepankowska I., 2007, Prawodawczy akt mowy – konwencja stylistyczna i ewolucja wypowiedzi w języku polskim, „*Stil*”, nr 6.
- Szczepankowska I., 2008, Wpływ intencji perswazyjnej nadawcy na styl dawnej i współczesnej wypowiedzi prawodawczej w języku polskim. – *Styl a semantyka*, red. I. Szczepankowska, Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 411–426.
- Wilkoń A., 1987, *Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Wojciechowska A., 2013, *Protokół jako świadectwo komunikacji wspólnotowej w drugiej połowie XIX wieku. Studium genologiczne*, Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski.
- Wojtak M., 1988, Elementy stylu urzędowego w Ortyłach magdeburskich, „*Język Polski*”, z. 4–5, s. 221–230.
- Wojtak M., 1993, Styl urzędowy. – *Encyklopedia kultury polskiej XX wieku*, t. 2: *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Wrocław–Lublin: Wydawnictwo „Wiedza o Kulturze” Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego i Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 247–162.
- Wojtak M., 1999, Polityka językowa w administracyjno-prawnej sferze komunikacyjnej. – *Polska polityka językowa na przełomie tysiącleci*, red. J. Mazur. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Wojtak M., 2001, Pragmatyczne aspekty analiz stylistycznych tekstów użytkowych. – *Stylistyka a pragmatyka*, red. B. Witosz, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Wojtak M., 2004, Gatunki urzędowe na tle innych typów piśmiennictwa użytkowego – zarys problematyki. – *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 131–142.
- Wyrwas K., 2002, *Skarga jako gatunek mowy*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Zieliński M., 2004, Język prawny, język administracyjny, język urzędowy. – *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, s. 9–19.
- Żmigrodzka B., 1997, *Testament jako gatunek tekstu*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- I Kongres Języka Urzędowego, 30–31 października 2012*, 2013, Warszawa: Wydawnictwo Kancelarii Senatu.

Official style

Three variants of the official style can be distinguished: the official-legal, the office-documentary, and the rhetorical style. Researchers have so far concentrated primarily

on legal texts, which aim to create model legal situations and regulate the behaviour of a given community's members. Fewer studies have addressed the office-documentary variety, which includes numerous speech genres, ranging from simple acts (such as summonses, invitations, and reminders) to more complex forms (such as business letters, minutes, and reports). In these cases, the primary focus has been on textual correctness. Genres within the rhetorical sub-variety, especially those involving negotiation and mediation, remain largely undescribed from a linguistic perspective. Another important issue requiring further study is how the model of institutional communication is changing with the rise of electronic documents (e-government).

Researchers of official Polish agree that its basic features are directive, impersonal, precise, and standardized. These characteristics are closely interrelated, mutually conditioned, and interpenetrating, making it difficult to establish a clear hierarchy among them. Their intensity is gradable, being highest in official-legal genres and lower in clerical texts.

Keywords: style, linguistic stylistics, stylistic synthesis stylistics, official style, Polish language

